

aardappelen tevoorschijn gekomen en bleek door de rups *zèlf te zijn vervaardigd*. De „poppenwieg” mat $11,5 \times 7$ cm, terwijl de pop plusminus 6,5 cm groot was. Blijkbaar had de rups niet alleen het aardbolletje met klieruitscheidingen *glad gemaakt*, maar bovendien door deze vochtigheid en door slaan met het sterke lichaam de vervaardigde holte voldoende sterkte gegeven, zodat de structuurwisselingen van de bodem rondom geen invloed konden hebben op de stevigheid der „cocon”. Deze liet zich daardoor by het opgraven gemakkelijk van de omringende aarde scheiden. Dat daarbij geen bestaand „aardhol” beehoeft te worden gebruikt bewees een andere rups, die ik in een insectarium met kurkdroog zand voorlopig had opgeborgen. De dag daaraanvolgende was de rups in dat zand verdwenen. Toen later een donkere vlek in het kastje mij verried, dat de vlinder was uitgekomen, vond ik in het zand de poppenwieg even keurig vervaardigd, als die welke ik uit de kleigrond zag. Ook nu kon ik de „cocon” geheel uitnemen, hoewel het omringende zand als water tussen mijn vingers doorliep. Hier bleek dus zonneklaar, dat de rups zelf de poppenwieg vervaardigt en dat het uitgescheiden kliervocht groter betekenis heeft, dan alleen tot het gladmaken van de ruimte, waarin de pop ligt.

B. J. J. R. Walrecht

Puizenmoer ¹⁾ (*Botryllus violaceus*) en zijn etymologie

door B. J. J. R. Walrecht, Biezelingse

Dr Korringa wees mij in een gesprek op bovenstaande volksnaam en zijn duistere afleiding (later noemde hij deze ook in zijn artikel in *Natura*). Nu was ik op 13 Mei in Yerseke, waar men mij de naam vroeg van een drillerig gedoetje op oesterpannen. „Wij noemen het putendril,” zei de man en onmiddellijk stonden mijn oren gespitst. Op mijn verzoek, het woord te herhalen, meende hij toen wat „netter” te moeten spreken en veranderde het woord in „putendril”; „kikkerdril” zal ik maar zeggen. Inderdaad, de substantie leek wat op miniatuurkikkerdril zonder de eiwitringen.

Ik had het slijmerige plakkaat geen *Botryllus* durven noemen, want de zakpijpjes lagen alle één voor één los in de heldere slijmlaag en zij hadden een licht bruinviolette kleur. Heel anders dus dan ik ze destijds vond, nl. in stervormige kolonies met een donkere tint waarin veel wit. De oesterkweker voegde er echter aan toe: „Ja, ik denk dat ze al wat in ontbinding verkeren. Anders is het meer leerachtig!”

Naar aanleiding van dit voorval denk ik mij de etymologie van het woord aldus: De donkere, veel steviger, gezonde kolonies hebben de naam „moer” (= veen) gekregen met een toevoeging; bijvoorbeeld pannenmoer. De uiteengevallen kolonies met veel slijm kregen de naam „kikkerdril” (Zeeuws: pu(i)-tendril). ²⁾ Hieruit zou dan door verkeerd begrip en overname met verlies van de juiste betekenis en uitspraak het woord „pu(i)enmoer” ontstaan kunnen zijn.

Te gezocht? Ik geef het graag voor beter!

1) Waarschijnlijk uitgesproken als „pu-enmoer”, Dr Korringa?

2) De kolonies worden door de kwekers pas goed bekeken, als de oestertjes van de pannen worden gestoken; er is dan alle kans op voortgeschreden ontbinding van de *Botryllus*kolonies.